ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н P. MENGOZZI
представено на 26 март 2009 година [1]

1. С настоящото преюдициално запитване Juzgado de lo Mercantil n. 1, Alicante (Испания) поставя на Съда въпроси относно тълкуването на членове 14 и 88 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността (наричан понататък „регламентът“) [2].

2. Тези въпроси възникват в рамките на исково производство във връзка с нарушение на нерегистрирани промишлени дизайни на Общността, поръчани и създадени в рамките на проект, предназначен да насърчава интегрирането на промишления дизайн в занаятчийството. Това е първият път, в който от Съда е поискано да тълкува разпоредбите на регламента в рамките на преюдициално производство [3].

I — Правна уредба

A — *Общностно право*

3. Интересът на Общността по въпросите, свързани със закрилата на промишлените дизайни, датира от 1959 г., когато Комисията предлага на правителствата на шестте по онова време държави членки да създадат работни групи, натоварени да разработят общностната закрила на правата на индустриална собственост, за да се отстранят проблемите, които възникват пред правилното функциониране на общия пазар поради териториалното ограничение на закрилата на национално равнище. По този начин се създават три работни групи — в областта на патентите, на марките и на промишлените дизайни. Работната група за промишлените дизайни, председателствана от италианеца Roscioni, предава своя доклад през 1962 г., като препоръчва приемането на еднаква правна уредба в Общността, но подчертава затрудненията във връзка със стартирането на процес на законодателна хармонизация поради значителните различия, с които се характеризира националната правна уредба в тази област.

4. След продължителна пауза Комисията отново започва обсъждане със Зелената

1 — Език на оригиналния текст: италиански.

2 — ОВ L 3, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език 2007 г., глава 13, том 33, стр. 70.

3 — Несъобщаването на Комисията на Европейските общности на списъка със съдилища, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, предвиден в член 80, параграф 2 от регламента, е предмет на две производства за установяване на неизпълнение на задължения, първото срещу Френската република, по което е постановено Решение от 3 юни 2008 г. по дело Комисия/Франция (C-507/07), а второто срещу Великото херцогство Люксембург, приключило с определение за заличаване от регистъра. Първоинстанционният съд освен това е сезиран с две жалби срещу решения на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) (СХВП) относно искания за обявяване на недействителност на регистрациите на промишлени дизайни на Общността (дело Grupo Promer Mon-Graphic/СХВП, T-9/07 и дело Kwang Yang Motor/СХВП, T-10/08, висящи пред Първоинстанционния съд).

книга относно правната закрила на промишлените дизайни (наричана по-нататък „Зелената книга“), публикувана през юни 1991 г., която според тази институция трябва да послужи като основа за допитване до заинтересуваните среди. В този документ Комисията изследва различните аспекти на правната закрила на промишлените дизайни и възприетите от националните законодателства решения, като определя основните насоки в подхода, който според нея Общността трябва да възприеме в тази област. Въз основа на разсъжденията, изложени в Зелената книга, Комисията предлага, от една страна, да се създаде промишлен дизайн на Общността, който да поражда действие на цялата ѝ територия и да е подчинен на един и същ режим, а от друга страна, хармонизация на националните законодателства, която да се ограничава до най-важните аспекти в тази област. Като продължение на това предложение към Зелената книга са приложени проекти на предложение за регламент относно промишления дизайн на Общността и за директива относно сближаването на националните законодателства на държавите членки относно правната закрила на промишления дизайн.

5. Въз основа на тези проекти през 1993 г. Комисията внася в Съвета на Европейския съюз и в Европейския парламент предложение за регламент относно промишления дизайн на Общността [4] и предложение за директива относно правната закрила на промишления дизайн [5]. Директивата е приета на 13 октомври 1998 г. [6], докато законодателната процедура за приемането на регламента е по-продължителна и трудна, като се изисква представянето на още две предложения през 1999 г. и през 2000 г.

6. Както следва от съображенията на регламента, въвеждането на промишлен дизайн на Общността, който да е подчинен на еднакъв режим на цялата територия на Общността, цели да се премахнат пречките за свободното движение на стоки поради териториалното ограничение в закрилата на промишлените дизайни на национално равнище и да се избегне идентични промишлени дизайни да се закрилят по различен начин и в интерес на различни притежатели в различните правни системи предвид все още съществуващите значителни отлики между законодателствата на държавите членки [7].

7. За да може предоставената на промишления дизайн на Общността закрила да отговаря на изискванията на всички промишлени отрасли в Общността, регламентът предвижда две форми на закрила: първата, с по-малък обхват и за кратък период, се предоставя на нерегистрираните промишлени дизайни, докато втората се дава за по-продължителен период на регистрираните промишлени дизайни и предоставя на ползващия се от закрилата изключителни права [8].

4 — COM(93) 342 окончателен (ОВ C 29, 1994 г., стр. 21).

5 — COM(93) 344 окончателен (ОВ C 345, стр. 14).

6 — Директива 98/71/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 13 октомври 1998 година относно правната защита на индустриални дизайни (ОВ L 289, стр. 28; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 24, стр. 106).

7 — Вж. съображения 2 и 4 от Регламента.

8 — Вж. съображения 15 и 17 и членове 11 и 12.

8. Дял II от регламента съдържа пет раздела. Третият, озаглавен „Право на промишлен дизайн на Общността“, включва член 14 със същото заглавие, който гласи:

„1. Правото на промишлен дизайн на Общността принадлежи на автора или неговия правоприемник.

2. Ако две или повече лица са създали съвместно даден промишлен дизайн, правото на промишлен дизайн на Общността им принадлежи съвместно.

3. Ако обаче даден дизайн е създаден от заето лице при изпълнение на неговите задължения или по нареждане на неговия работодател, правото на промишлен дизайн на Общността принадлежи на работодателя, освен ако е уговорено друго или така е специфично посочено по националното право.“

9. Дял IX от Регламента съдържа разпоредби в областта на „юрисдикция[та] и производство[то] по искове, свързани с промишлените дизайни на Общността“. Член 81, който е включен във втория раздел на този дял, предоставя на съдилищата, които се произнасят по промишлени дизайни на Общността, посочени от държавите членки в приложение на член 80, изключителна юрисдикция по искове за нарушения и по искове за обявяване на недействителност на промишлен дизайн на Общността. Що се отнася до приложимото за тези съдилища право, член 88, параграфи 1 и 2 уточнява, че:

„1. Съдилищата, произнасящи се по промишлените дизайни на Общността, прилагат разпоредбите на настоящия регламент.

2. За всички въпроси, които не влизат в приложното поле на настоящия регламент, съдът, произнасящ се по промишлените дизайни на Общността, прилага своето национално право, включително и международното частно право“ [9].

Б — *Национално право*

10. В испанския правов ред се предвижда закрила само за регистрираните промишлени дизайни. Член 14, параграфи 1 и 4 от Закон № 20/2003 от 7 юли 2003 година относно правната закрила на промишле-

9 — Отбелязвам, че в становищата си някои от встъпилите страни обръщат внимание на Съда на редица други разпоредби от регламента, които според тях следвало да се вземат предвид, за да се отговори на поставените от запитващата юрисдикция въпроси. По съображения за краткост ми се стори уместно да припомня по-горе само текста на членовете, за които се отнасят въпросите.

ните дизайни, включен в дял III „Собственост на промишления дизайн“, озаглавен „Право на регистрация“, предвижда:

„1. Правото за регистриране на промишлен дизайн принадлежи на автора му или на неговия правоприемник.

[…]

4. В производствата пред Испанското ведомство за патенти и марки действа презумпцията, че заявителят има право да регистрира промишления дизайн.“

11. Според член 15 от същия закон:

„В случаите, когато промишлен дизайн е създаден от заето лице при изпълнение на неговите задължения или по нареждане на неговия ръководител или работодател, или в изпълнение на поръчка в рамките на отношение по предоставяне на услуги, правото за регистриране на промишлен дизайн принадлежи на работодателя или съдоговорителя, който е поръчал създаването на промишления дизайн, освен ако е уговорено друго.“

II — Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

12. Fundación española para la innovación de la artesanía (наричана по-нататък „FEIA“), ищец в главното производство, ръководи проекта „D'Artes, Diseño y Artesanía de incorporación del Diseño al Sector Artesiano“, който има за цел създаването и пускането на пазара на редица продукти, изработени от определени занаятчийски ателиета въз основа на промишлени дизайни, създадени от професионалисти в тази област.

13. В рамките на този проект дружество AC&G SA е натоварено от FEIA да подбере дизайнерите и да сключи с тях договори за разработването на промишлен дизайн и предоставянето на техническо съдействие на занаятчията на етапа на изработване на продукта. По силата на тази поръчка AC&G SA сключва договор с дружество Cul de Sac Espacio Creativo SL (наричано по-нататък „Cul de Sac“), в изпълнение на който последното изработва серия стенни часовници с кукувица за занаятчията Veronica Palomares. Тези часовници са представени в рамките на първия етап на проект „D'Artes“ в колекция, наречена „Santamaría“.

14. През 2006 г. Cul de Sac и дружество Acierta Product & Position SA (наричано по-нататък „Acierta“) пускат на пазара серия стенни часовници с кукувица в колекция, наречена „Timeless“. Като смята, че това нарушава правата, които тя счита, че притежава по отношение на моделите часовници от колекцията „Santamaría“, FEIA предявява иск срещу двете дружества

пред Juzgado de lo Mercantil n. 1, Alicante. Пред тази юрисдикция дружеството ищец претендира на различни основания [10] правата относно въпросните модели, като се позовава както на разпоредбите на регламента, така и на испанската правна уредба. Дружествата ответници се позовават на липсата на процесуална легитимация на FEIA, като считат, че тя не е притежател на правата върху разглежданите модели.

15. Като счита, че разрешаването на спора зависи от тълкуването на някои разпоредби от регламента, запитващата юрисдикция спира главното производство и в приложение на член 234 ЕО сезира Съда със следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 14, параграф 3 от Регламент № 6/2002 да се тълкува в смисъл, че е приложим единствено по отношение на промишления дизайн на Общността, създаден в рамките на трудово правоотношение, в което дизайнерът/авторът е обвързан от уреден по трудовото право договор, който отговаря на критериите за подчинение и наемен характер на труда, или

2) трябва изразите „заето лице“ и „работодател“, използвани в член 14, параграф 3 от Регламент № 6/2002, да се тълкуват разширително, за да обхванат хипотези, различни от трудовото правоотношение, като тези, при които по силата на граждански/търговски договор (и поради това без да съществува подчинение и наемен и постоянен характер на труда) едно лице (автор) се задължава да създаде за друго лице промишлен дизайн срещу определена цена, и следователно трябва да се счита, че промишленият дизайн принадлежи на лицето, което го е поръчало, освен ако в договора е предвидено нещо различно?

3) При отрицателен отговор на предния въпрос, тъй като в хипотезите, при които промишленият дизайн е създаден в рамките на трудово правоотношение, и тези, при които промишленият дизайн е създаден в рамките на правоотношение, което не е трудово, става въпрос за различни фактически положения:

а) трябва ли да се прилага общото правило на член 14, параграф 1 от Регламент № 6/2002 и следователно да се счита, че промишленият дизайн принадлежи на автора, освен ако страните се уговорят за нещо различно, или

б) съгласно член 88, параграф 2 от Регламент № 6/2002 трябва съдът, който се произнася по промишления дизайн на Общността, да приложи националното законодателство, уреждащо промишления дизайн?

10 — В качеството си на инвеститор на проекта „D'Artes“, в рамките на който са изработени моделите, на възложител на Cul de Sac и на правоприемник на AC&G SA.

4) В случай че е приложимо препращането към националното законодателство, ако същото приравнява (както това е в испанското право) промишлените дизайни, създадени в рамките на трудово правоотношение (които принадлежат на работодателя, освен при споразумение в обратния смисъл), на промишлените дизайни, създадени по поръчка (които принадлежат на страната, която ги поръчва, освен при споразумение в обратния смисъл), възможно ли е националното право да се приложи в този случай?

5) При положителен отговор на четвъртия въпрос такова разрешение (промишлените дизайни принадлежат на лицето, което ги поръчва, освен при споразумение в обратния смисъл) няма ли да бъде в противоречие с отрицателния отговор на втория въпрос?“

III — Производство пред Съда

16. В рамките на настоящото преюдициално производство в приложение на разпоредбите на член 23, втора алинея от Статута на Съда FEIA, Cul de Sac, Acierta, Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия и Комисията представят писмени становища. На 29 януари 2009 г. се провежда съдебно заседание.

IV — Анализ

А — *По първия и втория преюдициален въпрос*

17. Първите два въпроса, поставени от запитващата юрисдикция, които следва да се разгледат заедно, се отнасят до тълкуването на член 14, параграф 3 от регламента. С тези въпроси запитващата юрисдикция иска по същество от Съда да установи дали тази разпоредба се прилага единствено за промишлените дизайни, изработени от заето лице в рамките на трудов договор при условията на подчинение, или, напротив, дали тя се прилага и за „промишлените дизайни, създадени по поръчка“, т.е. изработени от самостоятелно заето лице в рамките на договор за изработка.

18. Ищецът в главното производство и Обединеното кралство се произнасят в полза на прилагането на член 14, параграф 3 от регламента към създадените по поръчка промишлени дизайни, като приемат, че тълкуването на тази разпоредба не трябва да се основава изключително на текста ѝ, а също да вземе предвид общата структура и целите на системата, в която тя се вписва. Предлаганото тълкуване по-специално било обосновано от гледна точка на изискването за съгласуване на разпоредбите на регламента с тези на Директива 98/71, която хармонизира само частично националните законодателства относно закрилата на промишлените дизайни. В отсъствието на такова съгласуване кумулативното действие на общността и на националната закрила, което

става възможно чрез разпоредбите на регламента, можело да доведе до признаването на изключителни права на различни лица за един и същ промишлен дизайн. Обратно, Комисията, Cul de Sac и Acierta предлагат на първите два преюдициални въпроса да се отговори, че предвиденото в член 14, параграф 3 от регламента правило се прилага изключително за промишлените дизайни, създадени в рамките на трудово правоотношение при условията на подчинение. Комисията и Cul de Sac подчертават поспециално, че разпоредбите на общностното право, които изобщо не съдържат, както въпросната разпоредба, изрично препращане към националното право относно определянето на техния обхват и значението на понятията, които съдържат, трябва да се тълкуват самостоятелно и еднакво в цялата Европейска общност. Acierta и Комисията отбелязват освен това, че член 14, параграф 3 установява дерогация от общия принцип по параграф 1, която поради това не дава възможност нито за разширително тълкуване, нито за прилагане по аналогия към случаи, които не са изрично предвидени. Накрая, според Комисията предложеното тълкуване се потвърждава от подготвителните работи и процедурата по приемане на регламента и е в съответствие с общностната и международната правна уредба на останалите права на индустриална собственост.

19. Съгласно член 14, параграф 3, когато „даден дизайн е създаден от заето лице при изпълнение на неговите задължения или по нареждане на неговия работодател, правото на промишлен дизайн на Общността принадлежи на работодателя, освен ако е уговорено друго или така е специфично посочено по националното право“.

20. Както поддържат ответникът по главното производство и Комисията, буквалното съдържание на тази разпоредба дава основание да се приеме, че визираната в тази разпоредба хипотеза се отнася само до промишлените дизайни, разработени в рамките на *трудово правоотношение при условията на подчинение*. Използването на понятията „заето лице“ и „работодател“ е особено показателно в този смисъл и подчертава ясното намерение на общностния законодател да обвърже прилагането на тази разпоредба с наличието на характеризираща се с подчинение връзка по смисъла на трудовото право.

21. Както посочват FEIA и Обединеното кралство, друго тълкуване, което би приравнило договорите за изработка към случая, който текстът има предвид, неизбежно би деформирал формулировката на тази разпоредба, разширявайки семантичния обхват на използваните понятия отвъд значението, което обичайно им се придава, и според мен би влязло в противоречие със самата буква на закона.

22. Както твърди FEIA, според мен също не е възможно такова тълкуване да се основава единствено на разграничението, провеждано от въпросната разпоредба между изработените от заетото лице промишлени дизайни при осъществяване на задълженията му, които били свързани с изпълнението на трудовия договор при условията на подчинение, и промишлените дизайни, създадени по нареждане на работодателя, които, напротив, били поръчани на заетото лице на основание на друг вид договорно правоотношение. Всъщност и двете хипотези са свързани с осъществяването на трудово правоотношение, като

първата се отнася до задълженията на заетото лице в изпълнение на индивидуалния трудов договор, а втората — до фактически възложените от работодателя задачи на заетото лице в рамките на това правоотношение. Това уточнение цели да ограничи обхвата на придобитите от работодателя права единствено до резултатите от авторството на заетото лице, които действително са свързани с изпълнението на трудовия договор. Следователно посочването на промишлените дизайни, разработени от заетото лице „по нареждане“ на работодателя, според мен не би могло да се тълкува като воля на общностния законодател да разшири обхвата на предвидения в този текст режим спрямо промишлените дизайни, създадени в рамките на договор за изработка.

23. След като беше уточнено, че предвиденият в член 14, параграф 3 режим се отнася само до промишлените дизайни, разработени в рамките на трудово правоотношение при условията на подчинение, остава да се провери дали от тази разпоредба може да се изведе принцип, който да се приложи по аналогия към настоящия случай на изработените „по поръчка“ промишлени дизайни, който е по-различен. С оглед на това следва, от една страна, да се вземат предвид целта на въпросната разпоредба, а от друга — подготвителните работи във връзка с регламента.

24. Що се отнася до първия аспект, правилото, че работодателят придобива имуществените права върху резултатите от труда, положен от заетото лице, без за целта да са необходими някакви действия по прехвърляне, е широко застъпен в националната и международната правна уредба в различни области от индустриалната собственост. В общностното право този принцип се съдържа не само в член 14, параграф 3 от регламента, а и в член 3, параграф 2 от Директива 87/54/ЕИО на Съвета от 16 декември 1986 година за правната закрила на топологиите на полупроводникови изделия [11], в член 2, параграф 3 от Директива 91/250/ЕИО на Съвета от 14 май 1991 година относно правната защита на компютърните програми [12] и в член 11, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета от 27 юли 1994 година относно правната закрила на Общността на сортовете растения [13], както и в проекта за регламент относно патентите. Този принцип основно отразява изискването за претегляне на наличните противоположни интереси: от една страна, интереса на работодателя да присвои резултатите от дейност, за осъществяване на която е поел разходите, и от друга страна, този на работника да получи адекватно на труда си възнаграждение. Прякото придобиване от работодателя на имуществените права върху създаденото от заетото лице произведение позволява на последното да получи полагащото му се възнаграждение, независимо от резултата от икономическото приложение на това произведение — за което заетото лице впрочем може да не разполага с необходимите финансови средства или организация, — и гарантира на работодателя, че тези права няма да бъдат прехвърлени от заетото лице на друг предприемач.

25. Изборът, направен в член 14, параграф 3 от регламента, на работодателя да се даде право да оповести и да регистрира разработения от заетото лице промишлен

11 — ОВ L 24, 1987 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 7, стр. 218.

12 — ОВ L 122, 1991 г., стр. 42; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 114.

13 — ОВ L 227, 1994 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 15, стр. 197.

дизайн, давайки му възможност да придобие изцяло изключителните права, които произтичат от извършването на тези действия, следователно се основава на концепцията за всеобхватност на трудовото правоотношение, която обосновава прехвърлянето на работодателя в резултат от трудовия договор на всички права да се използват икономически изработените от заетото лице произведения.

26. Според мен предходните съображения дават основание да се приеме, че предвиденият във въпросните разпоредби режим, отразяващ точно определен договорен контекст, не дава възможност за прилагане по аналогия към други видове схеми на договорни правоотношения.

27. Подготвителните работи по регламента изглежда потвърждават този извод.

28. В проекта за предложение за регламент, приложен към Зелената книга, не фигурира нито една аналогична на член 14, параграф 3 разпоредба. Член 11 от проекта възпроизвежда съдържанието на настоящия член 14, параграф 1, докато член 12, озаглавен „Дизайн, разработен от заето лице или по поръчка“, в съответствие с формулираното от институт „Max Planck“ [14] предложение предвижда само стълкновителните норми за определяне на националния закон, който урежда собствеността на правото върху промишления дизайн на Общността в случаите на разработен от заето лице дизайн (параграф 1) или на изработен по поръчка дизайн (параграф 3) [15].

29. Като коментира член 12, параграф 1 от проекта, в Зелената книга Комисията подчертава затруднението, на което вече са се натъкнали преговарящите по Европейската патентна конвенция от 1973 г. и по споразумението относно патента на Общността от 1989 г., да постигнат консенсус във връзка с единна материалноправна норма относно предоставянето на правата върху произведения, изработени от заето лице в рамките на изпълнението на трудово правоотношение. Макар че се застъпва за приемането в дългосрочен план на такава норма, към настоящия момент, за да се избегне закъснението в процедурата по приемане на регламента, Комисията счита за удовлетворително в настоящия момент в проекта да се добави стълкновителна норма, заимствана от текста на член 6 от Римската конвенция от 1980 г. за определяне на приложимия по отношение на договорните задължения закон. Що се отнася обаче до промишлените дизайни, изработени по поръчка, в коментара на член 12, параграф 3 Зелената книга само напомня необходимостта на страните да се осигури

14 — Вж. International Review of Intellectual Property and Competition Law, No 4/1991, p. 523 et sq.

15 — Пълният текст на член 12 на английски език е следният: „(1) If a design has been developed by an employee, the right to the Community Design shall be determined, to the extent that the parties to the contract of employment have not chosen a different law, in accordance with the law of the State in which the employee habitually carries out his work, even if he is temporarily employed in another country; if the employee does not habitually carry out his work in any one country, the right to the Community Design shall be determined in accordance with the law of the State in which the employer has his place of business to which the employee is attached.
(2) A choice of law made by the parties to govern a contract of employment shall not have the result of depriving the employee of the protection afforded to him by any mandatory rules of the law which would be applicable under paragraph (1) in the absence of choice.
(3) If the design has been developed in pursuance of a commission, the right to the Community Design shall be determined, in the absence of a different choice of law by the parties to the contract, in accordance with the law of the State in which the commissioner has his domicile or his seat.“

„възможно най-голям избор във връзка със собствеността на правото върху промишления дизайн и приложимия към договора закон“ [16] и препоръчва приемането на по-конкретен критерий за привръзка спрямо този за „по-тясна връзка“, предвиден в Римската конвенция. Изобщо не се споменава възможността в средно- или дългосрочен план да се разработи единен материалноправен режим по този въпрос.

30. Следователно още в своята Зелена книга Комисията възприема очевидно различен подход по въпроса за собствеността на правата върху промишлените дизайни в зависимост от това дали са разработени в резултат от трудов договор при условията на подчинение, или в резултат от договор за изработка.

31. Този различен подход се отразява и в процедурата по приемането на регламента. В предложението от 1993 г. [17] по отношение на промишлените дизайни, изработени от зает лице, Комисията си поставя по-амбициозната цел, изложена още в Зелената книга, и в член 14, параграф 2 установява материалноправна норма [18], която заменя стълкновителната норма, съдържаща се в член 12, параграф 1 от проекта за предложение за регламент, приложен към Зелената книга. За сметка на това стълкновителната норма по член 12, параграф 3 от този проект относно създадените по поръчка промишлени дизайни е заличена.

32. Текстът на разпоредбата, съдържаща се в член 14, параграф 2 от предложението от 1993 г., по същество остава непроменен в следващите предложения [19] — единствено с изключение на добавеното препращане към приложимото национално законодателство — и в окончателната редакция на регламента, докато въпросът за собствеността на правата върху изработените по поръчка промишлени дизайни, както бе посочено, не е предмет на никаква конкретна уредба, дори в международното частно право.

33. При това положение се оказва трудно защитимо прилагането по аналогия, за да се обхванат тези промишлени дизайни от единния режим, предвиден от общностния законодател само за създадените от зает лице промишлени дизайни.

34. Предвид изложените съображения предлагам на Съда да отговори на първите два преюдициални въпроса, че съдържащото се в член 14, параграф 3 от регламента правило се прилага единствено за промишлените дизайни, изработени от зает лице в рамките на трудово правоотношение при условията на подчинение.

16 — В текста на английски език: „the widest possible choice to decide on the entitlement to design and as regards the law applicable to the contract“.

17 — Вж. по-горе, точка 5.

18 — Текстът на разпоредбата е следният: „Ако обаче, даден дизайн е създаден от зает лице при изпълнение на неговите задължения или по нареждане на неговия работодател, правото на промишлен дизайн на Общността принадлежи на работодателя, освен ако е уговорено друго“.

19 — Вж. по-горе, точка 5.

Б — *По третия, четвъртия и петия преюдициален въпрос*

35. С третия, четвъртия и петия си въпрос, които ще разгледам заедно, запитващата юрисдикция иска по същество от Съда да установи дали, в случай че на първите два въпроса се отговори, че член 14, параграф 3 от регламента не се прилага за разработените в рамките на договор за изработка промишлени дизайни, собствеността на правото върху тях трябва да се определя съгласно разпоредбите на параграф 1 от същия член, или по този въпрос е налице празнота в регламента, която трябва се запълни от законодателствата на държавите членки в приложение на разпоредбите на член 88, параграф 2 от регламента.

36. FEIA счита, че член 14 като цяло трябва да се тълкува от гледна точка на целите, които си поставя регламентът, и предвид намеренията на законодателя да въведе по този въпрос само минимална правна уредба. По-специално тя се позовава, от една страна, на членове 27, 88 и 96 от регламента, които препращат към националните законодателства и дават възможност в тях да се предвиди по-широка закрила на промишлените дизайни от предвидената в регламента, и от друга страна, на съображения 6, 8 и 9, в които се напомнят изискванията, свързани със спазването на принципите на субсидиарност и пропорционалност, и се поставя целта за уеднаквяване на материалноправните разпоредби на регламента със съответните разпоредби на Директива 98/71. Освен това ищецът по главното производство предлага понятието „правоприемник“ по член 14, параграф 1 от регламента да се тълкува като препратка към различните възможни способи за придобиване на право върху промишлен дизайн, предвидени в законодателствата на държавите членки, включително в испанския закон — в полза на лицето, което го е поръчало. От своя страна, Обединеното кралство счита, че ако според Съда прилагането на член 14, параграф 3 към създадените по поръчка промишлени дизайни е изключено, собственикът на правата върху тях би трябвало да се определи съгласно законодателствата на държавите членки по силата на залегналия в член 88, параграф 2 от регламента принцип.

37. Според Комисията, Acierta и Cul de Sac член 14, параграф 1 от регламента съдържа обща разпоредба относно предоставянето на правото върху промишления дизайн на неговия автор. Единственото изключение от това правило се съдържало в параграф 3 и се отнасяло само до промишлените дизайни, изработени от заето лице в рамките на трудово правоотношение при условията на подчинение. Следователно в регламента нямало никаква празнота във връзка с определянето на притежателя на правото върху промишлен дизайн на Общността, поради което не било възможно да се приложи член 88, параграф 2.

38. Съгласно член 14, параграф 1 от регламента „[п]равото на промишлен дизайн на Общността принадлежи на автора му или на неговия правоприемник“.

39. Предварително трябва да се уточни, че правото върху промишлен дизайн на Общността по член 14 като цяло се състои от правото на оповестяване на

дизайна на Общността или на неговото заявяване с цел регистрация. Следователно става дума за оправомощаване за извършването на действията, от които произтичат предвидените от регламента изключителни права, които дават възможност за използване на промишления дизайн на Общността като имущество.

40. Що се отнася до придобиването на тези права, член 14, параграф 1 предвижда общо правило в полза на автора и на правоприемниците му [20]. Текстът впрочем поставя тези две категории лица в едно и също положение.

41. За да се отговори на поставените въпроси, според мен при това положение следва преди всичко да се изясни обхватът на понятието „правоприемник“ по смисъла на въпросната разпоредба.

42. Това понятие се открива и в други разпоредби [21] от регламента, независимо от вариантите в текстовете на различните езици, в които понякога се откриват различни изрази [22]. Въпреки че в съдебното заседание този въпрос бе повдигнат, според мен не се налага да се определя степента на съответствие на понятието по член 14, параграф 1 с използваното в останалите разпоредби от регламента, където то се съдържа, или с използваните алтернативни изрази, тъй като подобна преценка предполага сложно съпоставяне на текстовете на различните езици на регламента, резултатите от което при всички положения не биха били особено убедителни.

43. В съдебното заседание Комисията поддържа, че понятието „правоприемник“ имало едно и също значение във всички разпоредби от регламента, в които се съдържа, и се отнасяло само за случаите на правоприемство mortis causa, на правоприемство между предприятия или по повод сливания, но не обхващало хипотезите на прехвърляне на правото върху промишлен дизайн по договорен път.

20 — За сметка на това неимуществените право на авторство върху промишления дизайн принадлежи само на автора, който по силата на член 18 от регламента „има право […] да бъде посочван като такъв пред Службата и в регистъра“ дори когато е прехвърлил на трети лица своите права за използване на промишления дизайн като имущество.

21 — Понятието се съдържа и в съображение 20 от регламента, което гласи: „Необходимо е също така да се даде възможност на автора или на неговия правоприемник да изпитат продуктите, включващи дизайна на пазара, преди да реши дали закрилата, предлагана чрез регистрацията в Общността е желателна. За тази цел е необходимо да се предвиди дали разпространението на определен промишлен дизайн от автора му или неговия правоприемник […] не би попречило на оценката за новост или оригиналност на въпросния промишлен дизайн“.

22 — Например в текстовете на италиански, немски и английски език се открива един и същ израз („avente causa“, „successor in title“, „Rechtsnachfolger“) както в член 14, параграф 1, така и в член 28 относно прехвърлянето на регистриран промишлен дизайн на Общността, докато в текстовете на френски и испански език се използват различни изрази („ayant droit“ и „causa habiente“ в член 14, параграф 1 и „ayant cause“ и „cesionario“ в член 28).

44. Това тълкуване според мен е неубедително.

45. Дори да се пренебрегне обстоятелството, че в текстовете на някои езици (напр. в английския, немския, италианския и португалския) в член 14, параграф 1 и в член 28 се съдържа един и същ израз, който означава *правоприемника* на промишления дизайн на Общността, тезата на Комисията така или иначе се опровергава от подготвителните работи по регламента.

46. В това отношение следва преди всичко да се напомни, че разпоредбата на член 14, параграф 1 се съдържа още в член 11 от проекта за предложение за регламент, приложен към Зелената книга, и в първото предложение за регламент, представено от Комисията през 1993 г., и че не претърпява нито едно изменение в хода на процедурата по приемане на регламента.

47. В Зелената книга, в коментара към посочения по-горе член 11, от който подолу следва да се възпроизведат релевантните извадки, Комисията сочи следното:

„The basic principle, common to many national legislations, is that the right originates in the person of the designer. The principle is, however, qualified by the subsidiary principle that the original right *may be transferred or assigned in its entirety to another person*, the successor in title. The Community design needs probably to apply the same principles […]. These principles express the common sense solution one would look for in case where a person, having created a design, has *to choose between exploiting the design himself* (whether personally or through a licensee) *or assigning it to a manufacturer*“ [23].

48. Понятието „successor in title“ следователно означава още от първите етапи на законодателната процедура, довела до приемане на регламента, *правоприемника относно правата промишления дизайн на Общността да се използва като имущество*, т.е. лицето, на което с договор са прехвърлени тези възникнали за автора права.

49. Ако за понятието „правоприемник“, съдържащо се в член 14, параграф 1 от регламента, се възприеме тълкуване в този смисъл — а според мен няма никакво основание за обратното, — трябва да се отхвърли тълкувателната теза на Комисията в настоящото производство, според която този член съдържал общо правило за предоставяне на автора на правото върху промишления дизайн на Общността, от което нямало нито едно изключение, освен предвиденото в параграф 3 от същия член, и което не допускало никаква намеса от страна на законодателствата на държавите членки, с която се цели то да бъде допълнено.

23 — Курсивът е мой.

50. Всъщност регламентът поставя автора и неговия правоприемник, съгласно припомненото по-горе определение, в едно и също положение във връзка с придобиването на правата за използване на промишления дизайн на Общността като имущество при единствената очевидна разлика, че първият придобива тези права на оригинерно основание поради създаването на промишления дизайн, докато вторият ги придобива на производно основание с действие с транслативен ефект за собствеността.

51. При това положение и работодателят, и възложителят са правоприемници на автора на промишления дизайн на Общността.

52. В първия случай обаче общностният законодател счита, че следва да се въведе еднакъв режим, чрез който в отсъствието на конкретна уговорка между страните по трудовия договор или на разпоредба в националната правна уредба, приложима към този договор, която да предоставя правото върху промишлен дизайн, изработен от заетото лице, на автора, това право принадлежи на работодателя, без за целта да е необходимо *специално* действие с транслативен ефект за собствеността. В този смисъл, за разлика от твърденията на Комисията, член 14, параграф 3 не установява изключение от правилото, предвидено в параграф 1 от същия член, а го допълва, като предвижда самостоятелен режим, когато в рамките на дадено договорно правоотношение е необходимо да се определи на кого принадлежи правото върху промишления дизайн на Общността.

53. Обратно, във втория случай поради отсъствието в регламента на конкретна разпоредба, която да урежда по еднакъв начин предоставянето на правото върху изработения по поръчка промишлен дизайн, обхватът и способите за евентуалното прехвърляне на това право от автора на възложителя ще бъдат определени по волята на страните, изразена в договора, както и по силата на приложимия към него закон. Освен това, като се има предвид, че за разлика от предвиденото в първоначалния проект за предложение, приложен към Зелената книга, регламентът не предвижда и единна стълкновителна норма, която да уточнява приложимия закон към договора, по силата на който на изпълнителя е възложено създаването на промишлен дизайн с цел икономическо приложение, логично е този закон да се определи въз основа на нормите на международното частно право на държавите членки.

54. Следователно в спора по главното производство по силата на разпоредбите на член 88, параграф 2 от регламента запитващата юрисдикция ще трябва да приложи релевантните разпоредби на испанския закон, който се явява законът, приложим към договора, сключен между AC&G SA и Cul de Sac, за да определи на кого принадлежи нерегистрираният промишлен дизайн на Общността, който е предмет на иска за нарушение, предявен от FEIA пред тази юрисдикция.

V — Заключение

55. Поради изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставените от Juzgado de lo Mercantil n. 1, Alicante преюдициални въпроси по следния начин:

„1. Член 14, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността трябва да се тълкува в смисъл, че режимът, който предвижда, се прилага единствено за промишлените дизайни, изработени от заето лице в рамките на трудово правоотношение при условията на подчинение.

2. Членове 14 и 88 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкуват в смисъл, че притежателят на правото върху промишлени дизайни, създадени в рамките на договорно правоотношение, различно от трудово правоотношение при условията на подчинение, например промишлените дизайни, изработени от изпълнител за сметка на възложител, трябва да се определи съгласно изричното волеизявление на страните и приложимия към договора закон. Законодателството на държава членка, което, за да определи притежателя на правото върху промишлен дизайн, приравнява промишлените дизайни, изработени от изпълнител за сметка на възложител, на промишлените дизайни, създадени от заето лице в рамките на трудово правоотношение при условията на подчинение, не е в противоречие с член 14, параграф 3 от посочения регламент.“